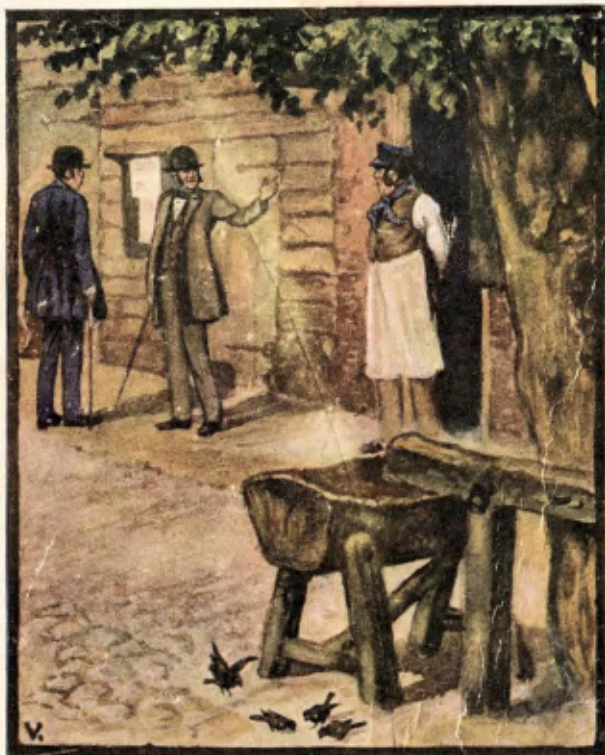

LAAT UW LICHT SCHIJNEN!

EEN VERHAAL VAN DE LIEFDE
NAVERIELD DOOR JOH. BREEVOORT

MIJN KERN - G. F. CALLENBACH

LAAT UW LICHT SCHIJNEN

EEN VERHAAL VAN DE LIEFDE
NAVERELD DOOR JOH. BREEVOORT

GEÏLLUSTREERD DOOR E. J. VEEMENDAAL
MIJ KERK - G. F. CALLENBACH

I.

LAAT UW LICHT ALZOO SCHIJNEN.

„Laat uw licht alzóó schijnen voor de menschen, dat zij uwe goede werken mogen zien en uwen Vader, die in de hemelen is, verheerlijken.” Met ernstige oogen had de jonge man deze woorden in zijn Bijbel gelezen, nu staarde hij vol gedachten naar buiten, waar het zomerlicht glansde over de groenende aarde, de insecten gonsden in de warme zonnestralen.

„Gij zijt het licht der wereld” had hij zooeven gelezen: „een stad boven op een berg kan niet verborgen zijn.”

Wat die woorden beteekenden wist de student, die hoopte spoedig tot het heilig predikambt toegelaten te worden, wel.

Hij studeerde steeds met ijver, joeg geen wereldsche vermaken na en zou spoedig zijn laatste examen afleggen.

Maar *hoe* hij zijn licht moest laten schijnen, tot *wien* hij spreken moest over het licht, dat zijn warme volle hart

vervulde, daarmee had hij het nog moeilijk. Zijn hart liep over van dank aan God, er leefde zoo'n groote blijdschap in zijn ziel.

Want sedert eenige dagen wist hij zeker, heel zeker, dat hij het eigendom van den Heere Jezus was, een schaap van Jezus' kudde, dat de Heiland voor hem gestorven was aan het kruis.

Vroeger vond Bernard zich zoo'n brave beste jongen. Wie leerde er zoo ijverig als hij; wie leefde er zoo ingetogen? Met wilde studentenpleziertjes hield hij zich niet op; met brassers en drinkers ging hij niet om. Zijn grootste vermaak bestond in het wandelen door Gods heerlijke natuur en wanneer hij 's zomers bij zijn neef in het kleine dorpje logeerde, was 't echt feest voor hem.

Neef, een bakker, die een flinke zaak en een helder hoofd bezat, hield van den student, die zoo smakelijk van zijn broodjes eten en zoo gezellig en leerzaam met hem praten kon.

Samen bezochten zij vroeger *De gouden ploeg*, een deftige herberg op het marktplein. Daar dronken zij menig glas bier, speelden wat kaart en redeneerden honderd uit.

Bakker-neef stond bekend als een vroolijke wijze baas. De burgemeester mocht hem graag en dominee, die meer over zijn vruchten van tuin en akker, dan om zijn gemeente dacht, kon den bakker niet missen.

Vriendelijk en hartelijk als de bakker was klampte ieder, die raad en steun noodig had, hem aan; hij opende mond en ooren en hand en weinigen gingen ongetroost van hem weg.

Toch waren er mensen in de gemeente die wisten, dat aan den bakker iets ontbrak, dat zij bezaten, namelijk het geloof in den Heere Jezus Christus.

Naar dit zeer kleine groepje luisterden enkelen in het kleine plattelandsdorpje. De mensen gingen uit gewoonte, omdat 't zoo hoorde, 's Zondags naar de kerk en luisterden naar den dominee, die den Heere Jezus den besten mensch

ter wereld noemde. Van zijn wonderen moest men niets gelooven, dat was niet *waar*, maar hij was een vrome martelaar geweest, die zijn leer met zijn leven bezegeld had en ieder moest hem navolgen.

De bakker, vroom in eigen oog, wilde Jezus ook wel navolgen. Hij deed het immers trouw, al jaren lang.

Bernard dacht vroeger evenals zijn neef de bakker, doch kort geleden greep er een heele omkeering plaats in zijn hart.

De jonge student zag zichzelf zondaar voor God en wist opeens met sterke zekerheid, dat God hem *niet* in goedheid kon gadeslaan voor een *ander zijn* schuld voor God had betaald.

Een droeve tijd vol angst en vrees lag achter den jongen man. O, hoe vurig bad hij den Heere om schuldvergeving en verlossing van het kwaad. Hoe zou hij het Evangelie brengen aan anderen, indien hij zelf den Heere Jezus niet als zijn Verlosser kende?

De Heere had gehoord. „Jezus, uw verzoenend sterven blijft het rustpunt van mijn hart” kon Bernard zingen en hij deed het ook met een dankbaar gemoed.

Nu stond hij gereed, om als in iedere vacantie naar zijn neef te gaan en de moeilijkheid kon hij niet ontwijken van Gods eisch: „Laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen.”

Wat zou neef zeggen, indien hij niet meer mee wilde gaan naar de kroeg, wanneer hij betuigen moest dat de Heere Jezus niet meer zijn *voorbeeld* doch zijn *lieven Zaligmaker* geworden was?

Ja, wat neef zeggen zou, zou hij zeggen, overlei de student eindelijk. Maar *een* ding wist hij: 't licht moest schijnen, zwijgen kon hij niet. Hij moest vertellen wat God aan zijn ziel gedaan had.

Bernard knielde neder bij zijn geopenden Bijbel en smeekte God om kracht om het licht rond te dragen, ook in het dorp waar zijn goede maar onbekeerde neef woonde.

Dat gebed sterkte den jongen man. Hij sloeg het heilige boek toe, sloot dat in zijn koffer, haalde daarna welgemoed

hoed en jas te voorschijn. Hij moest zich haasten. De eerste postkoets reed al vroeg in den morgen af, hij wilde ten middag nog meegaan, om 's avonds bij neef den bakker te arriveeren, die met ongeduld op hem wachtte in deze dagen.

Want de bakker wist, dat de aanstaande dominee altijd heel graag bij hem logeerde.

't Zou wel moeilijk zijn een ouder man te overtuigen, dat hij niet zoo de eeuwigheid in kon gaan.

Maar God zei tòch: Laat uw licht schijnen.

II.

VIJANDSCHAP.

„Zie zoo, neef, ik ben blij dat je er bent en we zullen er eens een fijne vakantie van nemen.” Met deze woorden begroette de bakker zijn jongen neef, terwijl hij diens hand stevig schudde.

„Je ziet bleek,” ging de bakker voort: „je hebt zeker hard gestudeerd, kereltje.”

„Ja,” antwoordde Bernard vroolijk: „Ik heb tamelijk geblokt, maar nu ben ik er ook bijna.”

„Dan zoek je een goeie vette predikantsplaats op, jongenlief en je kostje is gekocht. Kijk maar eens naar onzen dominee. Een mooi huis, een grooten tuin, een flinken akker en 'n gemeente die hem geen zorgen geeft.”

„Ik zou denken, dat eene gemeente je altijd zorgen geeft,” antwoordde Bernard ernstig. „De menschen hebben toch een ziel te verliezen.”

De bakker keek zijn neef verwonderd aan: „Een ziel te verliezen. Nou ja. Maar als je braaf je best doet, zal onze lieve Heer wel een plaatsje in den hemel voor je open houden.”

„Onze lieve Heer is een heilig God, neef en alle zonde is Hem een gruwel.”

„Jongetjelief, wat ben jij stijf geworden. Ik kan wel zien

dat je klaar bent met je studie. Is het domineeschap in je hoofd gevaaren?”

Bernard wilde antwoorden, doch zijn neef liet hem geen tijd. Zij liepen op de markt *De gouden ploeg* voorbij. De waard stond voor de deur en hield den bakker even aan den praat.

„Tot vanavond,” riep de bakker vroolijk: „Heb je niet op mijn neef gewonnen?”

„Hum hum,” kwam de waard. ’t Viel hem op dat de candidaat, dien hij reeds als jongen kende, zich heelemaal buiten het gezelschap gehouden had.

„’n Goeie vent, die waard,” vond de bakker in ’t voortgaan. „Het blijft alles in zijn herberg in ’t fatsoenlijke.”

„Behalve dat er zooveel menschen hun zuurverdiend geld brengen dat eigenlijk bij vrouw en kinderen behoort.”

„Dat moet ieder zelf weten,” meende de bakker netelig: „Vroeger lustte je ook wel ’n glas.”

„Ja en nu laat ik alle bedwelming *staan*, neef.”

„Wat?” riep neef verwonderd: „Hoe zullen we dan ons kaartavondje doorbrengen in De gouden ploeg?”

„Ik kaart niet meer, neef.”

„Wel heb ik van m’n leven. Jij bent de oude niet meer, jongen.”

„Neen, neef. Gode zij dank ben ik een *nieuw* mensch geworden.”

Zij waren bij de deur en de bakker kon dus geen antwoord geven. De bakkerin verwelkomde haar jaarlijkschen bezoeker hartelijk en spoedig zaten zij allen aan den smakelijken maaltijd.

Bidden en danken deed de bakker wel: dat niet te doen zou hij heel onbeschoft vinden. Een mensch is toch geen dier. Maar driemaal daags in den bijbel lezen, neen, dat hoefde niet, ’t kon ook trouwens niet, meenden man en vrouw, ieder oogenblik tingelde het winkelbelletje.

Na het middagmaal ging de student naar zijn kamertje en las daar zijn vervolghoofdstuk. Het paste hem niet zóó maar dadelijk met de deur in huis te vallen: „Jelui moet in den Bijbel gaan lezen.” Maar toch, zoodra ’t kon, zou hij er eens met neef over praten. Want neef en nicht hadden toch ook een ziel te verliezen en alleen Gods Woord kon een mensch wijs maken tot zaligheid.

Nog zat de jonge man met den Bijbel voor zich, toen

neef rumoerig zijn kamertje binnenstoof: „Kerel, waar zit je? We gaan 'n ferme wandeling maken. Frederik, de meesterknecht, m'n rechterhand, zorgt vandaag voor alles. Wat is dat, zit je te lezen?”

„Ja neef, in den Bijbel.”

„In den Bijbel? Is het dan niet voldoende, dat je daar 's Zondags in de kerk uit hoort preeken?”

„Neen, neef, dat is *niet* genoeg. Je kunt het toch voor je lichaam ook niet met een Zondagsmaal doen.”

„Dat is heel wat anders. Van eten moet je leven. En de Bijbel is maar bijzaak.”

„Neen, neef. De Bijbel moet je *ziel* voeden en dat is de hoofdzaak.”

„Jongen, jongen, kom toch mee,” lachte de bakker, „je hoeft hier nog geen dominee te spelen.”

Zóó gingen zij beiden samen. Doch de ongedwongen vroolijke toon van vroeger wilde niet komen.

Het hart van den student liep over van begeerte om zijn neef tot den Heere Jezus te brengen, tot de echte vreugde, die er ligt in de vergeving der zonden en de bakker had geen Jezus en geen schuldvergeving *noodig*. Hij werd nijdig, brieschte van kwaadheid, zei dat hij geen zondaar en geen schurk was, dat God hem liefhad. Hij leefde toch waarlijk braaf genoeg.

Met een hoofd, gloeiend van opwinding, kwamen zij terug van de wandeling. De bakker vertelde toornig aan zijn vrouw, dat Bernard fijn geworden was en hij sloeg hierbij met zijn vuist op de tafel, hij wilde niet beleedigd worden door zoo'n jong candidaatje. Hij kon zóó mooi praten, dat je tenslotte van je zelf dacht: „God moet wel toornig op me zijn. En dat is niet *waar*. 'k Ben niet zoo *knap* als die candidaat, maar 'k weet het veel beter.”

„Je gaat zeker niet mee naar De gouden ploeg?” vroeg hij 's avonds hoonend aan zijn neef.

„Och, liever niet,” antwoordde Bernard droevig, „wat heb ik er aan?”

De bakker ging alleen en Bernard bleef in den tuin bij zijn nicht zitten, een eenvoudige, vriendelijke vrouw, die evenwel Bernard ook niet begreep, maar toch met zachtheid luisterde.

Zij drukte hem hartelijk de hand bij het naar bed gaan

en vroeg zich af: „Zou 't heusch waar zijn, dat we niet sterven kunnen zonder den Heere Jezus te bezitten?”

Het werd geen prettige logeertijd voor den aanstaanden predikant. Neefs toon verkoelde merkbaar en ieder oogenblik zocht hij twist. Zijn neef had onrust in zijn ziel gebracht en na Bernard's vertrek barstte zijn woede ten volle los.

„Wat denkt zoo'n candidaatje wel? Dat ik ongelijk heb en de dominee en jij en het heele dorp op een verkeerden weg loopt. Dominee zegt toch zelf, dat alle brave menschen naar den hemel gaan. Ben ik niet ijverig en eerlijk en godsdienstig?”

„Ja,” antwoordde zijn vrouw, „dat zijn we wel. Maar je behoeft om dat alles zoo nijdig niet te worden. Hou je kalm, als je gelijk hebt dan heb je gelijk.”

„Daar wenscht zoo'n jong ventje me toe, dat ik den rechten weg naar den hemel mag vinden,” schreeuwde de bakker kwaad.

„Is dat nu zoo'n slechte wensch, man?"

„Voor mij wel. Ik ben op den goeden weg."

„De Bijbel zegt, dat we *allemaal* op den verkeerden weg zijn en door Jezus moeten gezocht worden."

„Wät, spreek jij dien jongen ook al voor? Ik ben geen dief, ik ben een goed mensch."

„Dat ben je ook," zei de vrouw hartelijk. Zij slaagde er in haar man te bedaren en den volgenden dag scheen het of hij allen twist met zijn neef vergeten was.

Maar diep in zijn hart bleef de onrust. Als neef eens gelijk had. Als ik eens *niet*, zoo als ik nu ben, voor God kan verschijnen. De bakker begon zijn eigen gedachten en daden na te gaan en bemerkte veel verkeeds.

Met kracht bracht hij deze onrust tot zwijgen. Mijnentwege kan mijn neef weer komen logeeren, maar van al zijn praatjes over je ziel die behouden moet worden, wil ik niets hooren, besliste hij.

III.

HET GROENE BOEKJE.

Bernard was dominee geworden en hij had een predikantsplaats gekregen. Geen *vette*, zooals zijn neef hem aanraadde, integendeel. Bernard stond op een armoedig heidedorpje, waar hij slechts een klein inkomen genoot.

Toch voelde de jonge man zich echt gelukkig in zijn herderlijk werk, onder arme, eenvoudige menschen.

„Laat uw licht schijnen," was zijn levensleus geworden en hij nam het licht des Evangelies en bracht het in donkere hutten, troostte daarmede naar God begeerige zielen.

Dikwijls dacht hij aan zijn goeden, trouwen neef, wiens vriendschap nu in vijandschap lag verkeerd. Een en andermaal logeerde hij nog in de gastvrije bakkerswoning, maar de

band tusschen de beide neven lag blijkbaar verbroken. Dominee kortte zijn verblijf beide malen zóóveel in als 't kon zonder ergernis te geven. Het verbitterde den bakker, dat hij zijn neef niet meer verstond en de jonge man kon niet veel meer doen, dan voor zijn neef te bidden.

In het eerst zond hij den bakker nu en dan een bundel tractaatjes, doch toen het pakje telkens weer ongeopend teruggezonden werd, staakte hij ook deze pogingen.

Op een stillen zomermorgen zat de jonge man te werken aan zijn preek voor Zondag, toen de post hem een klein groen boekje bracht.

Hij sloeg het boekje open: zijn boekhandelaar zond het hem ter inzage en al spoedig zat hij in de lezing van dat tractaat verdiept.

Het heette *Bestuur en aanmoediging voor ieder, die ernstig de zaligheid zoekt*. Hoe eenvoudig en duidelijk legde deze schrijver den weg ter zaligheid uit.

„O, kon ik 't zelf óók zoo zeggen,” zei hij hardop: „Kon mijn goede bakkerneef zoo iets eens lezen! Maar hij stuurt alles ongeopend terug,” overdacht hij mismoedig: „Wat helpt het?”

„*Laat uw licht schijnen*,” die tekst kwam eensklaps in zijn hart.

„Komaan, 't is nog eens te probeeren. Stuurt neef het boekje terug, nu dan is er nog niets verloren dan een paar centen port.”

Met een biddend gemoed wikkelde dominee het werkje in een kruisband en zette er het adres op.

Zoo zond hij den kleinen vredeboed als een groene olijftak naar den onrustigen, in zijn eigen oog braven neef.

Toen de kleine bodé des heils in het huis van den bakker werd gebracht, was de meester niet thuis.

Zijn vrouw nam 't aan, scheurde den omslag er af en de titel trof haar. Onwillekeurig raakte zij in het boekje verdiept.

Net kwam er een klant in den winkel; zij legde het boekje neer op de tafel van het huisvertrek. De klant hield

een babbeltje, de bakkerin luisterde geduldig en in dien tijd kwam haar man thuis.

Vermoeid van de wandeling viel de man neer in een leunstoel. Hij voelde zich in den laatsten tijd diep ongelukkig.

Hij schaamde zich over zijn vijandschap tegenover zijn neef, meer nog, hij schaamde zich tegenover God. Neef had toch gelijk. Wanneer je je zelf goed bekijkt, ben je zoo braaf niet. Zijn eerlijke aard haatte bedrog, óók zelf-bedrog. Er leeft zonde in mijn hart, stelde hij vast. Heel veel kwaad.

Dit weten bracht den man in onrust en verwarring. Die onvrede trachtte hij uit te roeien door bitter en eigenzinnig en driftig tegen zijn huisgenooten te keer te gaan.

De schoonheid en de pracht van de natuur om hem heen had den bakker diep getroffen; hoe groot moest de Schepper van dit alles zijn. Hij voelde scherp het onderscheid tusschen den vrede om hem en den onvrede in zijn hart. O, indien het eens waar was, dat de groote God ook een heilig God is, die van den mensch heiligheid eischen moet en die alle zonde verfoeit!

De bakker trachtte een deuntje te fluiten, het lukte niet.

Hè, wat praatte die vrouw in den winkel lang. Ging ze maar weg, dan zou de bakkerin thee schenken, die stond reeds klaar op 't theeblad.

Wat is dat? Zat zijn vrouw daarnet te lezen? Nieuws-gierig nam de bakker het boekje op.

Hij las, hij las, hij kon niet ophouden met lezen. Werk-tuiglijk dronk hij thee, hij vroeg niet: hoe komt dit boekje hier? hij bleef lezen. De zon ging onder, hij riep om een kaars, de meester had nòg niet genoeg gelezen.

De vrouw en haar dienstbode zagen dat verwonderd aan. De meester vroeg nooit licht 's avonds; hij bezocht trouw De gouden ploeg, hij dacht ditmaal niet aan uitgaan, bleef lezen tot er voor het avondeten gedekt werd.

De bakker at mede, maar als in een droom. Hij sprak geen enkel woord, stilzwijgend zocht hij zijn bed op.

Midden in den nacht stond hij op en liep in groote onrust de kamer op en neer.

„Man, wat scheelt jetoeh?” vroeg zijn vrouw ongerust.

„Och vrouw, ik kan niet slapen, sta jij toch ook op, ik moet met je spreken.”

„Met mij?” Verschrikt vloog zij het bed uit. Het angst-zweet parelde op het voorhoofd van den bakker.

„Vertel me van Jezus,” riep hij wanhopig: „Vrouw, jij hebt vaak naar neef geluisterd. Ik wou niet. Ik ben een goddeloos schepsel. Zeg me wat neef van den weg der zaligheid zei.”

De arme bakkerin wist niet recht wat hij bedoelde. Zij probeerde zich neef's woorden te herinneren. „Bernard zei, dat we allemaal op den weg des verderfs wandelen, maar dat de Heere Jezus ons tot Hem brengen wil.”

„Hoe moet dat gebeuren, vrouw? Zeg het me toch!”

„Bernard zei, dat de Heere Jezus voor elken zondaar die tot hem komt, aan het kruis gestorven is.”

„Zou dat waar zijn, vrouw? O, als ik dat wist!”

„'t Staat in den Bijbel, man. Neef heeft er een vouw bijgelegd. Zal ik den Bijbel halen?”

Weldra kwam de vrouw terug met haar nog splinternieuwen trouwbijbel in de hand. Zij beiden hadden het heilige boek nimmer gebruikt. Hier stond het duidelijk. Jezus zeide het zelf.

Dat lezen bracht eenige rust in het gefolterd hart van den bakker. Hij knielde naast zijn vrouw neder en in on-samenhangende woorden bad de man, die nooit echt bidden geleerd had, tot God. En zijn vrouw bad mede.

Van toen af greep de bakker in elk oogenblik, dat hij vrij maken kon, naar den Bijbel. Neef zei immers, dat Gods Woord je wijs maken kan tot zaligheid.

De bakker las biddend. Want hij kende niemand die hem helpen kon. Zijn vrouw wist er weinig van en de dominee vond zijn onrust onzin. Zoo'n beste, brave, eerlijke kerel als de bakker zou schuldvergeving noodig hebben. Hoe kreeg die man dat in zijn hoofd.

IV.

EEN BLIJ BEZOEK.

Heel kort na de zending van het groene'boekje brak de vacantietijd voor den jongen predikant aan. Hij stond ernstig in beraad of hij ook ditmaal zijn neef den bakker bezoeken zou.

De liefde overwon zijn tegenzin: „Voor mijn plezier behoef ik niet te gaan,” overlegde hij. „Maar je weet niet of God door mij Zijn licht wil laten schijnen.”

Den laatsten keer was het heftig tusschen hen beiden toegegaan. De bakker geloofde niet aan de wonderen in den Bijbel verhaald, hij beschouwde den Heere Jezus als een gewoon mensch en je behoefde niets te *gelooven* wat je niet kon *begrijpen*.

Een lichtpunt zag de jonge prediker in de vijandschap tegen God van zijn neef: de bakker was niet *lauw* of *onverschillig*, hij *vocht* vurig voor zijn denkbeelden en dwaling. Met een mensch, die brandt van belangstelling, kun je iets beginnen, maar op een onverschillige heeft niemand vat. Daarom zegt God in Zijn woord: „Daarom omdat gij noch koud zijt noch heet maar lauw, Ik zal u uit Mijn mond spuwen.”

Dominee nam dus plaats op de diligence en reed naar

het dorp. Het was omtrent negen uur 's avonds toen de wagen het dorp B. bereikte. Hier verliet de laatste passagier den wagen en de jonge man kon zich ongestoord in het hortende voertuig aan zijn gedachten overgeven.

„Hoe zal neef mij ontvangen? 'k Zal zoo vriendelijk zijn als ik kan en niet over twistpunten spreken vóór hij mij er toe noodzaakt. O, ik gevoel dat ik meer dan ooit licht van boven behoef.”

Hij vouwde zijn handen terwijl hij tot God zuchtte, en een zegen afsmeekte voor den bakker en zijn huis.

De wagen hobbelde het dorpje binnen en hield stil op de markt, het eindpunt van de reis was bereikt.

Met zijn reiszak in de hand naderde dominee het huis van den bakker. Zacht klopte hij aan de deur. Zijn neef opende zelf.

„Wel, mijn waarde neef. Kom binnen. Ik verwachtte u wel dezer dagen. Kom binnen en blijf bij ons zoo lang je kunt.”

Met deze woorden geleidde de bakker zijn neef naar de huiskamer, waar de bakkerin net het avondeten opdeed. Ook zij ontving den jongen man ongewoon hartelijk, zoodat Bernard zich verwonderde.

Gedurende het eten liep het gesprek uitsluitend over familiezaken. Tot hiertoe ging alles in vrede, hoewel het hart van dominee onrustig klopte, zoodra hij meende, dat oneenigheid weer losbreken zou. Maar de toon in huis verschilde merkbaar van vroeger.

Niemand van de drie dacht na het avondeten nog over naar bed gaan.

Vrij plotseling vroeg de bakker: „Wel neef, hoe staat het met de zaken in uw gemeente? Ondervindt ge veel tegenstand?”

Nu begint het, dacht dominee. Heere, maak mij nederig en getrouw.

„Ja, tegenstand is er wel, neef. 't Is *moeilijk* voor een mensch te erkennen dat hij een zondaar voor God is.”

De bakker knikte, doch zweeg stil. Dominee probeerde hem aan te kijken, doch kon hem niet zien. Spot noch vijandigheid lag in den toon van zijn stem. Had de man besloten zich met het pantser van onverschilligheid te dekken?

„Velen ontkennen, dat de Heere Jezus in hun plaats aan het kruis is gehangen,” ging dominee voort: „De mensch is te trotsch om te erkennen, dat hij Gods vloek heeft verdiend.”

Nog zweeg de bakker en dominee zat onbehaaglijk op zijn stoel.

„'t Is om hopeloos te worden, als je geen letter antwoord krijgt.”

Had de kaars, de eenige die in 't ruime vertrek stond, niet zoo weinig licht gegeven, dat ie onmogelijk de gezichten van je tafelbuur goed onderscheiden kon, dan had dominee kunnen zien, dat geen onwil, doch louter ontroering de oorzaak van dit zwijgen was.

„Ga voort, lieve neef,” zei de bakker eindelijk vol ernst, „wat je zegt is voor mijn ziel kostelijk als brood.”

„Wat?” Bernard stond op en ging vlak bij zijn neef staan.

„Werkt God hier in huis? Ben je ook een hongerige naar genade geworden?”

„Ja, o ja, Bernard.” Tranen biggelden den sterken man over de wangen. „Ja, Bernard. Ik heb Jezus gevonden als mijn Zaligmaker. Hij verlost me van dood en verdoemenis. Ik was blind en God heeft mijn oogen geopend.”

Dominee ging zitten en keek beurtelings den bakker en zijn vrouw aan. Beider oogen schitterden van liefde en blijdschap.

„Ja, m'n jongen. God heeft jouw groene boekje gebruikt. Ik kòn sedert de lezing van die ernstige woorden geen rust of vrede meer vinden, totdat ik door het geloof den Heere Jezus als mijn Borg en Middelaar heb leeren kennen.”

Hoe anders eindigde de avond dan de jonge predikant had verwacht. De drie menschen dachten niet aan slapen, de dag brak reeds aan en nog zaten zij bijeen, lovend den Heere.

De jonge meesterknecht, dien de bakker reeds als kleinen knaap in dienst genomen had, hoorde de psalmen, terwijl hij in de bakkerij aan den arbeid toog.

„De meester is toch wel ten goede veranderd,” stelde hij vast, „vroeger speelde hij wel eens zonder noodzaak op en kwam al te laat uit De gouden ploeg, nu zingt hij psalmen en is veel hartelijker en zorgzamer dan vroeger.”

„En nu aan het getuigen, broeder,” zei dominee dankbaar. „De Heere zegt: „Laat uw licht schijnen voor de menschen. Ge zult het er wel niet makkelijker door krijgen.”

„Ja, dat ondervond ik reeds, Bernard. De waard uit De gouden ploeg is van een vriend in een vijand omgezet. Geen wonder, hij verdient geen cent meer aan mij.

Ik heb veel vrienden verloren, maar ook veel nieuwe gekregen. Gods arme volkje sluit zich nu vast aaneen. Ik wist niet, dat hier zóóveel lieve kinderen Gods woonden.”

„Zullen wij Zondagavond in de korenschuur een samenkomst houden?” sloeg de bakkerin voor. „In de kerk krijgen wij steenen voor brood en nu kunnen wij eens heerlijk Gods Woord hooren prediken.”

Dat was een idee. Hoe had de jonge predikant zoo iets kunnen denken!

't Werden gezegende weken, die Bernard nu bij zijn neef doorbracht. Beide Zondagen stroomde het schuurtje vol en van alle kanten kwam het verzoek, dat de bakker iedere week deze plaats voor godsdienstoefening zou openstellen.

De bakker, bekwaam en schrander in alle zaken van het natuurlijke leven, kreeg wonderspoedig ook een helder

inzicht in het Woord van God, en toen de jonge prediker vertrok wist hij, dat ondanks de woede van kastelein en dominee, zich eene kleine gemeente had gevormd die behoefte gevoelde aan de verlossing welke in Christus Jezus is.

V.

HET BOOZE PLAN.

Twee jaren verliepen er nadat de bakker uit het kleine dorpje zijn Heiland gevonden had en in dien tijd lieten en man en vrouw hun licht schijnen voor de menschen.

De bakker opende een Zondagsschool, die door vele kinderen werd bezocht. De bijbellezing, dien hij elken Zondagavond hield, bezochten vele oude klanten uit De gouden ploeg. 't Kwam steeds meerderen onbehoorlijk voor 's Zondags op het marktplein te zitten drinken en te kaarten. De vrouwen, die haar man nu rustig en nuchter thuis zagen komen, zegenden den bakker in haar hart.

De jonge dominee getroostte zich menigmaal de moeite om de reis naar 't kleine dorpje te maken. De bidstonden, door hem gehouden, droegen vrucht, menig zondaar werd door den Heere bekeerd.

Toch bleef het aantal menschen, die Jezus als hun Zalig-maker roemden, gering tegenover de vele vijanden van God.

Den bakker noemden zij een fijnen dweper, al moesten zij erkennen, dat hij er niet slechter of dommer op geworden was. Zijn hart en huis stond open voor iedereen die raad en hulp behoefde, hij was vriendelijker en nederiger geworden.

Toch verbitterde hij vaak de menschen, die pretjes wilden verzinnen welke tot ontheiliging van Gods dag voerden of zijn hulp inriepen bij zaken, die tegen zijn geweten ingingen.

Onder zijn ergste vijanden stond de waard uit De gouden

ploeg vooraan. Het bezoek aan diens herberg werd steeds schraler. In menig gezin werd een psalmlied aangeheven en God aangeroepen waar vroeger de jeneverflesch van hand tot hand ging, de kaarten werden neergegoot of de dobbelsteen over de tafel rolden.

De herbergier was een rijk man, maar zijn geld had hij verdiend door het ongeluk van zijne medeburgers, veel zuurverdiend loon der arbeiders kwam in zijn zak terecht.

Vanzelf minderden nu de inkomsten, die het drankmisbruik hem verschaften en hij zon op wraak.

Lust om uit zijn herberg te gaan voelde hij niet. Integendeel, zijn zaak moest er weer bovenop komen en dat kon alleen, overlei hij, indien hij den bakker onschadelijk maakte.

Hij dacht net precies als de duivel over Job dacht: „Wanneer je je geld en goed verliest, zul je God wel verlaten.”

Maar hoe moest hij dat aanleggen? Ook de lieden, die verre bleven van het geloof in Christus, waardeerden den bakker als een betrouwbaar man, die goede waar en zuiver gewicht verkocht, niet knoeide of stal.

De vrienden van den herbergier juichten het booze voor-nemen toe; met lasterlijke, hoonende woorden over den bakker trachtten zij allen de stem van hun eigen geweten te sussen.

Ten laatste ontwikkelde de kastelein een prachtig plan. Recht over zijn kroeg stond een huis van hem, bewoond door eene weduwe, wier oudste zoon, Frederik, meesterknecht van den bakker was.

Wanneer hij nu dit huis eens nieuwerwetsch liet verbouwen en daar een bakkerij opende met Frederik als meester.

De bakker had Frederik in de puntjes zijn vak geleerd, hij kende al de verlangens der klanten en wanneer Frederik zich nu ook wilde toeleggen op het bakken van allerlei fijne lekkernijen zouden zeker de meest koopkrachtigen van zijn dorp klanten worden van de nieuwe zaak.

Of Frederik echter zou willen? Hij hoorde ook bij de fijne kliek, tenminste hij bezocht de bidstonden en bijbel-lezingen wel eens, hij woonde ook de huiselijke godsdienst-oefening bij.

't Kwam den herbergier voor, dat 't beste was eens met Frederiks moeder te gaan praten. Die schold den bakker altijd uit voor Turk, omdat Frederik naar haar inzicht niet genoeg verdiende.

Juist toen de waard uit De gouden ploeg bij de vrouw binnen kwam, had er een heftige schermutseling tusschen moeder en zoon plaats gehad.

„Je verdient veel te weinig bij dien fijnen dwaas, Fré.”

„Och moeder, zeg u dat niet; ik verdien meer dan menig andere knecht.”

„Malligheid, je bent een groote dwaas, Frederik. Als je naar de stad gaat en het banketbakken leert, kun je geld als water verdienen.”

„En een groot kostgeld betalen.”

„Je komt terug en je begint hier zelf.”

„Zelf beginnen, moeder? Wie verschaft me geld en een huis?”

„Nou ja. Je kon in ieder geval, al blijf je hier, hooger loon eischen. Maar je durft niet.”

„'t Komt me niet toe, moeder.”

„Als je 'n beetje meer moed had en je meester bedankte voor zijn inhaligheid, kon je met je meisje trouwen. Nu wil zij niet, omdat jij zoo weinig verdient.”

Dat laatste argument trof Frederik. Ja, dat was waar. Hij zweeg dus en ging mokkend de deur uit.

De herbergier vond dus het hart van Frederiks moeder wel toebereid voor zijn wraakzuchtige plannen.

Want 't was louter vijandschap, die hem bezielde. Hij bezat geld genoeg en kon makkelijk zijn verloopenen herberg aan kant doen en als rentenier gaan leven.

„Zoo,” zei de vrouw een beetje netelig tot den herbergier, „komt u eindelijk eens naar dat leuke dak kijken? We hebben er nu lang genoeg mee gezeten.”

In plaats van te antwoorden, keek de kastelein naar de zoldering van het voorhuis als om de hoogte op te nemen, hij mat de lengte der muren als van de voorpui en zei eindelijk binnensmonds: „Ik geloof, dat hier een ferme bakkerij en een mooie winkel kan komen.”

„Een bakkerij?” riep de weduwe vol vrees. „U zult me toch niet uit mijn huis jagen? Wil de bakker verhuizen?”

„Wilde hij maar,” schamperde de waard. „Maar al bood hij me dubbele huur, hij zou mijn huis niet krijgen.”

„O, dat is gelukkig. Ik dacht, dat u mompelde over een bakkerij.”

„Ja, dat deed ik ook. Ik dacht, een nieuwe bakkerij zou zoo'n dwaze speculatie niet zijn. De bevolking van ons dorp neemt toe, er komen meer rijken die iets fijns verlangen, er zou werk genoeg zijn voor een tweeden bakker.”

„Ja, dat zei ik vanmorgen ook tegen Frederik,” vertelde de vrouw.

„Dan heb je gelijk, hoor. Als ik een zoon had, die bakker was, ik aarzelde geen oogenblik hem hier een bakkerij te laten beginnen.”

„Maar stel u gerust,” vervolgde hij vaderlijk, „ik zal u niet zóó maar laten verhuizen, u zult 't tijdig genoeg weten. Ons huurcontract loopt in elk geval nog een half jaar. In dien tijd vind ik misschien wel een bakker.”

De weduwe bleef onthutst en ontevreden achter. Had zij maar geld, maar geld! Waar moest zij een huis vinden?

„Frederik,” riep zij opgewonden, zoodra haar zoon thuis kwam, „de huisheer wil ons huis verbouwen en er een bakkerij van maken. Wat zeg je dáár nu van?”

„Onmogelijk,” antwoordde Frederik verwonderd en verschrikt.

„Je kunt er vast op aan. De waard heeft zelf daarnet alles opgemeten en sprak mij over zijn plan.”

„En wien zet hij er in?” vroeg Frederik geheel uit 't veld geslagen.

„Hij heeft niemand genoemd. De waard zou uitkijken.

Maar ik zeg je, dat je de grootste dwaas bent die ooit het deeg in een trog gekneet heeft, wanneer je er niet dadelijk naar toe gaat."

"Ik?" riep Frederik uit: "Ik Ik zou me laten gebruiken om een bakkerij tegenover mijn meester op te zetten?"

"Hebt u van onzen twist verteld, moeder?"

"In het geheel niet." Ofschoon de vrouw vaak genoeg geklaagd en den bakker gescholden had, kon zij nu oprecht zeggen, dat de kastelein heelemaal uit zich zelf over de zaak begonnen was.

"Je bent een domoor, die je fortuin met voeten schopt," verweet de moeder.

"Moeder, het is leelijk en onchristelijk. Ik heb nog een geweten."

"Ja, zoek met je geweten maar een huis voor me!" Zij sloeg huilend haar schort voor de oogen en snikte. "Nu zal ik uit mijn huis gezet worden waarin je vader gestorven is en al de kinderen geboren zijn. Als je me hier uit laat gaan, sla je een spijker in mijn doodkist!"

"Moeder, er leeft nog een God," stamelde Frederik ernstig.

"Jij met je God! God geeft jou misschien een mooie bakkerij. Moet jij je fortuin niet waarnemen?"

Dien nacht kon Frederik niet slapen. Wat moest hij doen? Moeder laten verjagen? Zijn meisje wilde niet trouwen op het loon van een meesterknecht. Bakkerin wilde zij worden.

Eerst tegen den morgen viel hij in slaap. Frederik droomde van een mooien bakkerswinkel, zijn vrouwtje bediende de vele klanten en achter redderde moeder het huishouden. Hij kon zusjes en broertjes netjes onderhouden, 't huis was groot genoeg voor twee gezinnen en moeder zegende hem als de trouwe zoon, die zorgde als een vader.

Den volgenden dag zat Frederik met den waard in de huiskamer en verzocht in aanmerking te mogen komen voor de nieuwe bakkerij. Hij zou zijn best doen, als de kastelein hem helpen wilde.

„Helpen zal ik je,” beloofde de waard grootmoedig: „Ik laat voor mijn kosten jullie woning verbouwen.”

„Maar ik heb geld noodig om in te koopen ook.”

„Dat leen ik je tegen twee procent. Beter kàn ik toch niet spreken.”

„Moet ik meer huur betalen?” vroeg Frederik nog.

„Neen, je betaalt den ouden prijs. Ik wil een oppassenden jongen van een weduwe gaarne voorthelpen.”

Frederik stond getroffen en dankbaar op. Hij had altijd gedacht, dat de waard een geldwolf was en een schraper. Wat kon je een mensch verkeerd beoordeelen!

Toch klopte Frederiks hart onrustig, terwijl hij zijn opgetogen moeder den afloop der onderhandelingen vertelde.

Deed hij goed? Beloonde hij al het geduld, dat de bakker hem bij zijn opleiding getoond had, met dankbaarheid? Als een domme jongen kwam hij in dienst, nu was hij een ervaren bakker. Daarbij, moest hij geen slinksche streken uithalen om den bakker diens klanten af te troggelen? Zonder de klanten van den meester zou 't niet lukken.

Hoe moest hij het den bakker vertellen? Op stel en sprong diende hij te vertrekken, anders kende hij het banketbakken niet voldoende tegen dat de kastelein met verbouwen klaar was! Want de waard wilde dadelijk beginnen.

„'t Is eigenlijk maar goed dat het vlug gaat,” overlei hij zuchtend. „Ik durf heusch mijn meester niet goed onder de oogen komen.”

VI.

DE BAKKER VERLIEST ZIJN BROOD.

Een half jaar later stond Frederik, de vroegere meesterknecht, in zijn eigen spiksplinternieuwe bakkerij en bakte nà het voedzame rogge- en tarwebrood fijne lekkernijen en malsche

koeken. Zijn vrouwtje, keurig gekleed, bediende hare klanten in den mooien winkel met spiegelruit en blinkend koper en blank marmeer. Achter redderde moeder tevreden de huishouding en hoorde vergenoegd het gesnap in den winkel aan. De waard spoorde zijn bezoekers aan bij hun koffie

of wijn van Frederiks heerlijke gebak te koopen: hij betrok zijn broodjes en fijn brood alleen van Frederik en tegen ieder die 't hooren wilde, zong hij den lof van den nieuwen bakker, die zooveel smakelijker baksel leverde dan die oue zeurkous van een dweper.

De nieuwe meester verkocht zijn brood óók tegen lageren prijs, want de waard, die zelf zijn bier brouwde, kocht

koren in het groot en stond het graan Frederik tegen inkoopsprijzen af.

De oude bakker daarentegen werd gedwongen in steeds kleinere partijtjes te koopen, daar zijn omzet zeer verminderde. Er was nu eenmaal op het kleine dorpje geen plaats voor twee bakkers en hoe zou de bekwaamste meester òpkunnen tegen zulk een concurrent?

Kort voordat Frederik zijn meester met de tijding van zijn plotseling vertrek verraste, had de bakker met zijn vrouw een ernstig gesprek over Frederik gevoerd.

Hij hield van den knappen, ijverigen werkmán, het deed man en vrouw zooveel genoegen dat hij op den weg des levens wilde wandelen.

„Frederik is nog wel niet bekeerd,” overlei de bakker: „Zijn hart hunkert sterk naar wereldsche dingen, hij hinkt altijd nog op twee gedachten, maar ik koester toch wel hoop, dat hij eens voor God den Heere kiezen zal.”

„En dan kunt ge hem deelgenoot in de zaak maken,” viel zijn vrouw in. „Je hebt geen zoon, geen opvolger. 't Zou heerlijk wezen als iemand, die God vreest, de bakkerij besturen bleef. Dan kunnen de bidstonden in de korenschuur voortgang blijven houden. Zoudt ge het hem niet eens vertellen wat we van plan zijn?”

„Nee,” had de bakker gezegd: „Laten we dat nog niet doen. Frederik heeft de wereld nog te veel lief, zijn hart heeft niet geheel voor God gekozen, al bekwaam het ernstige indrukken.”

„Indrukken zijn indrukken, die kunnen er niet meer uit.”

„Dat is zoo,” stemde de bakker toe: „Maar een mensch kan tegen God ingaan ofschoon zijn geweten spreekt. We zijn slechts behouden als we door een waar geloof den Heere Jezus aannemen en dat doet Frederik niet.”

„Wanneer wil je hem dan je plannen meedeelen, man?”

„Zoodra hij belijdenis heeft gedaan van zijn geloof. Hij zal dat niet lichtzinnig doen. Wanneer Frederik niet zelf voelt en weet, dat hij het eigendom van den Heere Jezus

is, komt hij dáár niet toe. Want zoo'n belijdenis gaat in deze gemeente van spot en smaad vergezeld, en ik weet niet of de Heere Jezus dát aan Frederik waard is. Deel ik hem nu reeds mijn plan mede, dan zou hij in de verleiding komen, om geldelijk gewin dien stap te doen."

Hoe ontroerd stonden man en vrouw te luisteren terwijl Frederik plotseling zonder reden den dienst opzeide, en nog smartelijker werd hun ziel gewond, toen 't ruchtbaar werd, dat Frederik heel spoedig een bakkerij tegenover die van zijn meester openen wilde.

Als een scherpe doorn drong het ontrouwe en valsche gedrag van Frederik in beider ziel. Frederik, als een zoon bemind, als een broeder welgedaan, als een vriend vertrouwd, verliet vol ondankbaarheid het huis waarin hij was goedgedaan.

O zeker, het kostte den bakker grooten strijd met onderwerping het oog te richten op dien prachtigen, drukken winkel aan den overkant, maar deze beproeving raakte het uiterlijk leven van den bakker, de pijn in zijn ziel over Frederiks verraad viel veel moeilijker te verbijten.

"Vrouw," zei de bakker, terwijl hij naar het opgeschikte huis van Frederik keek en daar veel van zijn klanten zag binnengaan, „wij moeten nu nog veel vuriger bidden dan vroeger, opdat de duivel ons niet in zijn netten verstrikt. Wij zijn in groot gevaar onzen naaste te *haten*."

"Maar *is* het niet hatelijk?" riep de bakkerin verontwaardigd.

"Ja, hatelijk is het," stemde de man toe: „Het heele plan is alleen verzonnen om ons te gronde te richten. Er zit iemand anders achter."

"Die Frederik!" viel de bakkerin haar man in de rede: „Die ondankbare, verraderlijke jongen, die je klanten aanklampt en rooft. 't Is een deugniet!"

"Stil, vrouw, stil." Hij lei de hand op den mond van zijn vrouw: „Stil, vrouw. Zegent ze die u vervloeken, bidt voor degenen die u geweld aandoen. De tijd is nu gekomen, dat

we ons licht moeten laten schijnen, opdat de menschen onze goede werken mogen zien en onzen Vader die in de hemelen is verheerlijken."

"Ja, goede werken! Als je beroofd wordt en benadeeld."

"Juist dan, vrouw. Laten we niet denken aan het nadeel dat Frederik ons berokkent, maar aan het nadeel dat hij zelf lijdt."

"Hij? Nadeel? Frederik lijdt evenveel nadeel als een overwinnaar die van het slagveld terugkeert."

"Alsof zijn ziel geen nadeel lijdt," viel de bakker haar bedroefd in de rede: "Wat baat het een mensch of hij de heele wereld wint en zijne ziel schade lijdt. De booze heeft Frederik in zijn strikken gevangen, de begeerlijkheid der oogen en de grootschheid des levens. De gierigheid loert op hem en Frederik is diep te beklagen. Laten we voor hem bidden, vrouw."

De bakkerin zweeg nu en trachtte evenals haar man het vuur van boosheid te dooven in haar arm bekommerd hart.

't Ging zoo makkelijk niet. Vooral toen de nering geheel verliep en het schrikbeeld van arm worden al scherper vormen aannam.

De hemelsche Vader gaf zulk een bitteren beker te drinken en soms, tegen hun wil, verleidde de armoede, welke binnenkwam, man en vrouw tot booze woorden.

Hoe ernstig en biddend streden zij beiden tegen dit kwaad. Samen knielden bakker en bakkerin al dieper aan de voeten van hun Zaligmaker en de onrustige harten werden rustig in God, die hun beloofde: „Mijne genade is u genoeg. Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht."

De vrede begon intrek te nemen in de ziel van den bakker. Zonder nijd, zonder de wenkbrauwen te fronsen zag hij Frederiks voorspoed aan; hij kon bidden voor Frederik, bidden voor zijn vijand, die nu voor aller oog achter Frederik stond. Het heele dorp wist, dat de waard geld en koren gegeven had en het leelijke plan verzon.

„En weet ge wie er nog meer achter zit?” vroeg de bakkerin eens aan haar man.

„Ik weet wien je bedoelt, het is de duivel, die ons tot zonde en opstand tracht te verleiden. Maar God zal niet toelaten dat Zijn licht verduisterd wordt, al zou de Heere ons ook in de woestijn leiden. Hij zal ons niet verlaten.”

Met dat „in de woestijn leiden” bedoelde de bakker verdriet, armoe en vernedering en in deze woestijn kwam de bakker spoedig genoeg.

De dag brak aan waarop de vroeger welgestelde man inzag, dat hij zoo voortgaande nòch de huur van zijn huis, nòch de tarwe voor zijn brood zou kunnen betalen, dat hij genoodzaakt zou worden *schuld te maken*.

Dat wilde de bakker niet. „Zijt niemand iets schuldig dan elkander lief te hebben,” zegt de Heere. Eerder wilde hij de bakkerij aan kant doen en zichzelf als knecht verhuren.

Maar waar? De man was niet jong meer, kende geen ander vak dan broodbakken. In het kleine dorpje waren zooveel betrekkingen niet en op het land hadden de boeren werkkrachten genoeg.

Zoodra de tijding bekend werd: de bakker sluit zijn zaak, ging er een vroolijk gejuich op in de gelagkamer van De gouden ploeg.

Die gehate fijne moest het opgeven. Meer nog, dat gehate vrome volk zou zijn vergaderlokaal missen, want over de korenschuur zou de bakker weldra niets meer te zeggen hebben.

„Met zijn dagelijksch brood hebben we hem ook zijn geestelijk voedsel ontnomen,” roemde de kastelein, „en nu zult gij eens zien hoe spoedig mijn zaak weer bloeit, hoe rustig de menschen in De gouden ploeg weer borreltjes komen drinken en kaartspelen en dobbelen. Dat geeft geld in mijn buidel.”

VII.

BUITEN GOD GEREKEND.

Waar moeten wij wonen, waar kan ik iets verdienen? deze vraag klemde iederen keer sterker in het hart van man en vrouw, terwijl de dag van het vertrek naderde.

Lui was de bakker niet, trotsch evenmin, maar als hij nu geen arbeid vinden kon!

Overall stootte de vroeger in zijn stand gegoede man het hoofd, tot hij ten slotte bij den molenaar van zijn dorp terecht kwam.

Ja, die wilde den bakker dan wel als knecht aannemen, doch veel kon hij niet betalen, de tijden waren slecht, en dan zoo'n bejaarde man in dienst te nemen.

De molenaar lachte in zijn vuistje, toen de bakker verklaarde wel voor zijn kleine loon als molenaarsknecht te willen werken en al de vijanden van God lachten, toen de bakker een armelijk huisje vond om daarin te trekken, nadat hij zijn ruime woning op de markt verlaten had.

Nu werd het kleine kuddeke geloovigen verstrooid als schapen die geen herder hadden. Geen plaats voor Bijbellezing of Zondagsschool, de bakker kon geen tijd vinden de lieden op zoeken, het zware, ongewone werk matte hem meer af dan hij weten wilde.

Het scheen, dat de kastelein triomfeerde. Velen keerden terug tot de herberg en de zonde; zij vielen wegens gebrek aan opzicht en vermaning in slaap of gingen, als de verloren zoon, de wereld in.

Deze schijnbare verwoesting van Gods wijngaard baarde den bakker nog meer smart dan de vermindering van zijn

tijdelijke welvaart. Dikwijls boog de man zijn knieën voor God, de oogen vol tranen, met het gebed van David: „O Heere, waarom verstoot Gij ons? Hoe lang zal de wederpartijder smaden? Zal de vijand Uw Naam in eeuwigheid lasteren?”

Het ging lustig toe in de gelagkamer van De gouden ploeg en in het hart van Frederik heerschte vroolijkheid, maar in het huisje van den bakker woonde moedeloosheid en verdriet.

De jonge dominee vergat zijn neef in deze ellende niet. Heel dikwijls maakte hij de lange en vermoeiende reis in de hortende en stootende diligence om de treurenden te vertroosten.

Op zekeren dag hadden zij samen van harte tot God gebeden, doch de vreugde en het licht kon maar niet weder komen in het neergebogen hart van den bakker.

„Kom, neef, lieve broeder,” vermaande de jonge leeraar, „hef het hoofd omhoog. De Heiland zegt: indien gij vast, zalf uw hoofd en wasch uw aangezicht, d.w.z. wees vroolijk, wees opgewekt in den nood.”

„Och, het leed over de verstoring van Gods werk is nog erger dan de armoë, die mij trof en de zwaarte van den arbeid, dien ik moet verrichten. Mijn Zondagsschool is verlopen en ik kan geen Bijbellezing meer houden.”

„Maar gij bezit toch uw ouden trouwen Bijbel nog, neef, en er leeft een God in den hemel die zelf voor zijn gemeente zorgen wil!”

„Kunnen wij de handen niet aan den ploeg slaan en opnieuw met het werk der Evangelieprediking beginnen?”

Maar waar dan, m'n beste neef? Hier in dit kleine huisje?”

„Als de vrouw meehelpen wil kan het,” verklaarde de jonge predikant: „Laten wij goedsmoeds aan den arbeid gaan. De Heere zegt van allen, die om Zijns Naams wil smaadheid lijden: Verblijdt en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen.”

„Hoe wilt ge hier dan ruimte maken?” vroeg de bakker, „een schuur hebben we niet.”

„Wel, hier in huis. We zetten alle verplaatsbare meubelen in het slaapvertrek, leggen planken op stoelen en dan kunnen er toch zeker dertig kinderen of vijf en twintig mensen in.”

De bakkerin keek 'n beetje sip. Zoo'n herrie en dat op Zondag. Al die vuile voeten in huis! Haar boeltje leed toch al zoo in dat benauwde vochtige huizeke.

„Wie vader of moeder liefheeft boven mij is mijns niet waardig, vrouw,” vermaande de bakker: „Die zielen der menschen gaan *boven* onze meubelen.”

„Je hebt gelijk,” gaf de bakkerin toe: „Laten we dankbaar zijn, dat we onzen Heiland een klein offer der liefde mogen brengen.”

„Maar wat belet ons om dadelijk te beginnen?” vroeg de jonge dominee: „Ik blijf vandaag hier en zal al Gods volk bij elkaar trommelen, dat zij vanavond hier in de Bijbellezing komen.”

„O, dat is heerlijk,” riep de bakker verheugd en de vrouw begon al dadelijk haar kleed van den vloer op te nemen en de kamer te ontruimen.

Toen de bakker 's avonds van zijn vermoeiende dagtaak terugkeerde, zag zijn huiskamer er uit als een vergaderlokaal. Er lagen planken op de stoelen, en de dominee kon net op een klein tafeltje plaats voor zijn Bijbel vinden.

„Als er nu maar menschen komen,” sprak de bakker weifelmoedig.

„Ik ben nu aan lager wal en”

„Foei, dat te denken van Gods volk! Zoeken ze u niet trouw op, neef?”

„Dat wel. Maar weer een bidstond bijwonen! De vijandschap in het dorp is groot tegen ieder die God vreest.”

„Nu, wacht maar af, man,” vermaande de bakkerin, wie het vermoeidheidszweet van 't voorhoofd drupte. „Als God werkt, wie zal het keeren? Gods licht dringt overal door.”

Of de menschen ook kwamen na de boodschap van den leeraar! Geen twintig, maar dertig, veertig menschen wilden luisteren naar het heilig Evangelie. Zij stonden in de gang, zaten op de kozijnen van de opengeschoven ramen, leunden tegen elkaar buiten het vertrek. 't Werd een gezegende avond voor het kleine kuddeke: „Laat uw licht schijnen,” riep dominee de geloovigen toe: „De Heere Jezus is voor u aan het kruis gestorven. Geloof in Hem ter behoudenis. Hij is het licht der wereld, het licht in uw hart. Leef dan als kinderen des lights, en zoekt de wereld voor Christus te winnen.”

Wat keek de herbergier met zijn joelende en zwetsende bende raar op, toen het blijde geluid van psalmen en gezangen, ter eere Gods aangeheven in het huis van den molenaarsknecht, hen bereikte. O, zij verstonden de liederen vol ootmoed niet, die uit de harten van Gods volk welden, doch één ding moesten zij toch erkennen: „Er werkt in deze menschen een andere geest dan in onze harten. Wij kunnen hen benadeelen en hoonen, maar toch niet de vreugde in God ontnemen. Zij bezitten meer dan wij.”

De bakker en zijn vrouw waren door de groote belangstelling in den bidstond, meer nog door de merkbare tegenwoordigheid Gods in hun midden bijzonder verkwikt. Een last was hun van de schouders genomen. God zorgde voor zijn klein kuddeke.

Met den Profeet Habakuk mochten zij dien avond blijde zeggen: „Alhoewel de vijgeboom niet bloeien zal en er geen vrucht aan den wijnstok zijn zal en dat het werk des olijfbooms liegen zal en de velden geen spijzen voortbrengen, dat er geen rund op de stallen wezen zal, *nochtans* zal ik in den Heere van vreugde opspringen. Ik zal mij verheugen in den God mijns heils.”

„Nu beginnen we Zondag ook de Zondagsschool weer,” namen man en vrouw zich voor! „Als 't regent halen we de kinderen in huis, bij mooi weer zetten we de kleinen op banken van planken in de bleek.”

Dat gebeurde en o wonder, niet alleen de oude leerlingen keerden terug, doch ook vele nieuwelingen voegden zich bij hen.

Wie kon er mooier vertellen dan de oude bakker? Je luisterde immers vol spanning naar de verhalen over den Heere Jezus.

Voor al de gelijkenis van het schaap trof steeds de harten der kinderen en de verzekering dat Jezus *de* goede Herder was en zij lammetjes van Jezus' kudde waren, indien zij Hem liefhadden en volgden, trof de jonge harten.

Ieder in het dorp moest erkennen, dat de bakker en zijn vrouw menschen waren die de vernedering en het verdriet niet verbitterd hadden. Het was niet alleen dweperij, die hen bezielde. Neen, God lief te hebben en te dienen maakt een mensch wel beter doch niet slechter.

Voor al de moeders van veel Zondagsschoolkinderen zeiden dat. Zij voelden zich vroeger veel gelukkiger, toen haar man de bijbellezing bezocht, dan nu, terwijl hij zijn zuurverdiend geld bij den waard van De gouden ploeg bracht.

Ook Frederiks hart klopte onrustig, terwijl hij het aanzag dat Gods Woord weer langzaam op de harten ging werken.

Vroeger begeerde hij ook God te dienen, al kwam hij nooit tot de beslissende keus. Nu verliet hij den Heere, verkocht op Zijn dag en vergaderde zich wereldsche schatten.

Bezat hij het ware geluk? Scheen het zonlicht van Gods liefde en vrede in zijn ziel?

„Ik heb buiten God gerekend,” moest hij belijden: „Ik heb buiten God gerekend,” erkende ook de waard.

Toch namen zij zich beiden voor te volharden in hun kwaad. Allen, die God haatten, spraken stelliger nog dan vroeger tot den Heere: „Wijk van ons, want aan de kennis Uwer wegen hebben we geen lust.”

VIII.

DE BAKKER VERKOOPT HET BROOD
VAN ZIJN VIJAND.

Zes jaren vloten henen sinds Frederik zijn prachtige winkel op de markt* betrok. Welvaart heerschte in zijn woning. God zegende hem met vier gezonde kinderen. Terwijl de oude bakker zwoegde onder zijn zwaren arbeid, beheerde Frederik zijn bloeiende bakkerij en ieder die niet nadacht moest zeggen: „Frederik geniet Gods zegen en den bakker geeselt God met armoë en zorg.”

Maar wie zoo redeneerde zag de zaken precies fout in. Want de Heere kastijdt dien Hij *liefheeft* en geeselt een iegelijk *zoon* dien Hij aanneemt. Uiterlijke welvaart is volstrekt niet altijd een zegen. Alleen als de mensch voorspoed in Gods vreeze en in den weg der gerechtigheid ontvangt, ligt er vrede en gunst van God in.

De bakker werd door de beproeving geheiligd en gesterkt. Het ging met den bakker en zijn vrouw precies als met de diamanten, hoe scherper en fijner die geslepen worden hoe meer zij blinken.

In dezen zomer brak de cholera uit in geheel Nederland. In alle steden en dorpen heerschte rouw en ontsteltenis. Honderden vielen door de zeis van den dood. In de steden reden groote karren rond om de dooden op te halen, als pakgoed werden de kisten op vrachtwagens gezet, tijd voor een behoorlijke begrafenis had niemand. Het gekerm der lijdenden steeg op uit de huizen, angst lag op de aangezichten der levenden, men meed de huizen waarin de pijnlijke, meest doodelijke ziekte uitbrak. Vele gezinnen lagen onverzorgd in pijn en zwakte.

Velen stierven nog uit gebrek aan verzorging, nadat zij den plotselingen dood ontkomen waren.

Deze vreeselijke engel der verwoesting deed ook zijn

intrede in het dorpje waar Frederik en diens ouden meester woonden.

Algemeene schrik greep de inwoners aan. De vreugdekreten en het hoongelach over de fijnen verstomde in de gelagkamer van De gouden ploeg. De kerk liep vol, de menschen riepen tot God.

Onder al deze ellende week de vrede niet uit het hart van den bakker en zijn vrouw. Zij vreesden den dood niet, wisten zich het eigendom van hun lieven Zaligmaker. Waar zij konden strekten zij de helpende handen uit. Nu was het tijd om het licht te laten schijnen, door liefde en toewijding hun Vader, die in de hemelen is, te verheerlijken. De harten der menschen lagen nu open als omgeploegde akkers, de scherpe kanten van den ploeg, die angst en rouw en pijn gaven, snerpten door de harten. Nu kon het goddelijk zaad worden gestrooid.

Onder de eerste slachtoffers, die de cholera in pijn en smart neerwierp, behoorde ook Frederik.

Op het onverwachts midden in zijn werk tastten de pijnen hem aan en den volgenden dag lag de knecht naast hem op het bed.

De vrouw van Frederik paste de lijdenden op, haar vier kinderen vertrouwde zij aan moeder toe, daar er voor het grofste geld geen hulp in een besmet huis te krijgen was.

De bakkerij stond stil en het brood in het dorp werd schaarsch als in hongersnood.

De herstellenden behoefden zachte kostjes; het was er niet. De toevoer uit andere dorpen was ook niet groot, want overal zwaaide de verderfengel Gods tuchtigend zwaard.

Op zekeren laten avond werd de deur van Frederiks winkel geopend en trad er iemand binnen in de stikdonkere duisternis.

„Is er niemand in huis?” vroeg de man.

„Ja, ik ben er,” klonk een stem uit de achterkamer, „maar ik kan niet vóór komen. Ik ben alleen met de kinderen. Kom als 't u blijft binnen.”

Weldra bevond zich de persoon, die op het geluid der stem in het donker voortgegaan was, in de kamer, waar Frederiks moeder zat, met een ziek kind op haar schoot, terwijl zij tevens moeite deed om een der drie kleintjes uit te kleeden. Een klein stukje kaars, bijna tot in de pijp uitgebrand, verlichtte schraal het treurige tooneel.

„Goeden avond,” sprak de man. „Ik hoorde, dat uw zoon ook cholera heeft gehad en kwam eens vragen hoe het hier gaat.”

De oude vrouw trok haar wenkbrauwen op om bij het flikkerende, walmende licht te probeeren haar bezoeker te herkennen.

Zij zag dat Frederiks oude meester, de bakker, voor haar stond.

„Ben u 't, meester?” Haar toon drukte verwondering en vrees uit.

„Stel u gerust, moeder. Men vertelde mij, dat hier de omstandigheden zoo treurig zijn. 'k Kom vragen of ik u ergens mee helpen kan.”

Het oude mensch begon te snikken. „Och ja, 't is om wanhopig te worden hier. Mijn zoon is de aanval te boven, maar zoo schrikkelijk zwak. Dokter zegt 't duurt zeker vier weken eer hij in staat zal zijn het bed te verlaten.

Jan de knecht is er slimmer aan toe. De dood is ieder oogenblik te wachten. Mijn dochter heeft beiden opgepast, ligt nu met koorts uitgeput te bed. Ik ben alleen met Mietje, de meid. Die past drie zieken op. Ik zorg voor de kinderen.”

„'t Is vreeselijk!”

„Om 't ongeluk vol te maken is dat kleine schaap hier op mijn schoot ook ziek geworden. Er is niemand, die voor iets verwarmends of versterkends zorgen kan.

Ach, dat kindje. Ik kan niet opstaan. 't Kind wil onophoudelijk gedragen zijn of op schoot liggen.

En nu wordt het nog donker ook. De kaars brandt uit. Hoe kom ik in den kelder om een nieuwe te halen?”

„Waar is de kelder, moeder? Zal ik een stuk kaars voor u gaan afsnijden?”

„Och, u is veel te goed, meester. Onze lieve Heer heeft u zeker gestuurd.”

Zij wees nu den bakker de kelderdeur aan. Hij nam

't uitbrandende stukje kaars mede, zocht met het kwijnende licht naar den kaarsenvoorraad, keerde spoedig met een helder brandend licht terug, dat weldra haar zachten schijn door dit verblijf van ellende verspreidde.

„Maarvrouwtje,” vroeg de bakker, „kunt gij nergens eenige hulp krijgen? Frederik heeft toch zooveel vrienden nu 't hem zoo goed gaat.”

„Vrienden,” riep de vrouw bitter: „Geen een. Zij zijn doodsbang voor die vreeselijke ziekte. Velen hebben zelf zieken.

Wij zijn verlaten van God en menschen. Ik wou dat ik ook dood was.”

„'t Is met den dood niet uit, moeder.”

„Ik weet geen raad,” hilde zij, achterover leunend in haar stoel, het gelaat met de handen bedekkend.

Meewarig keek de bakker haar aan. Hoe fel belasterde hem deze vrouw in den tijd, toen hij Frederik als een zoon behandelde.

De woorden „wij zijn van God verlaten” sneden door zijn ziel.

„O Heere, hoe vreeselijk zijt Gij in Uw handelingen,” zuchtte hij.

„Nee, moedertje,” sprak hij, de hand zachtjes op haar schouder leggend, „gij zijt niet van God verlaten. Uw zonden moge vele zijn, maar God doet niet naar onze zonden. En van de menschen bent u ook niet verlaten. Als ge geen hulp onder vrienden kunt vinden, zal God u hulp verschaffen van iemand dien gij uw vijand noemt.”

Zij hoorde hem zwijgend aan en toen vervolgde de bakker: „Waar ligt uw zoon? Zou Frederik in staat zijn een oogenblik met me te spreken?”

„Ik geloof van ja, meester. Hij zal wel alleen boven zijn, want ik hoor Mietje telkens bij den stervende. Zij bevochtigt Jan's lippen.”

De bakker liep naar boven en stond weldra bij Frederiks bed.

„Frederik,” zei hij zachtjes.

„Wie is daar?” vroeg de zieke. Het was bijna donker in de kamer, het nachtlucht brandde slecht.

„Heb je dorst? Wil ik je wat drinken geven?”

„O, water, water. Ik sterf van dorst.”

De bakker zocht en vond een karaf water met een glas. Terwijl hij zijn rechterhand onder den doodelijk verzwakten lijder stak, laafde hij met den linker de zieke.

„O, dat is dauw van den hemel. Mijn keel brandde.”

Uitgeput zonk Frederik in de kussens terug. Toen keerde hij het gelaat naar zijn weldoener en vroeg fluisterend: „Is u 't, meester?”

„Ja, ik ben het, m'n jongen. God zendt me om te helpen.”

„O God, o God,” jammerde Frederik. Hij probeerde de handen op te heffen, zij vielen krachteloos neer.

„Niet spreken, Fré. Je bent te zwak. Geef maar één antwoord op mijn vraag. Wil ik helpen in je bakkerij tot je beter bent? Ja of neen?”

„God zegene u voor uw hulp, meester.”

„Nu dan, lig rustig neer. De Heere zal met je zijn. Bid tot hem. Ik zal dadelijk mijn vrouw zenden en ik ga naar de bakkerij, zoodra ik met den molenaar gesproken heb.”

Zoo spoedig zijn voeten hem dragen konden, snelde de bakker naar het molenaarshuis. Vóór hij naar Frederik ging, voerde hij een ernstig gesprek met den molenaar, die

natuurlijk ook schade leed door het stilstaan der bakkerij. Het zou den molenaar plezier doen, indien zijn ouden, slecht betaalden knecht het bakken weer op gang wilde brengen.

Als knecht kon de bakker een zijner christelijke vrienden krijgen, wien hij in zijn jeugd het bakken had geleerd, doch die niet bij zijn vak was gebleven.

Alles kwam nog dienzelfden avond in orde en in den nacht knetterden de spaanders in den oven en kneedden

de twee mannen beneden het deeg, opdat in den morgenstond het voedzame brood voor de bevolking te krijgen zou zijn.

De bakkersvrouw ging intusschen langs de bedden, laafde de dorstigen, hielp de kinderen in bed, troostte de oude moeder.

Als een loopend vuurtje ging dien morgen de tijding rond: „Er is brood bij den bakker.” De menschen verdrongen zich om het onontbeerlijke voedsel machtig te worden.

Heel den nacht en den dag er bij arbeiden de trouwe helpers door, de lade kwam vol klinkende munten, maar meer nog in de harten der dorpsbewoners leefde dank aan den bakker, die Jezus' bevel „Hebt uw vijanden lief”, zoo vol toewijding nakwam.

Hij leidde na de begrafenis van den knecht eene korte godsdienstoefening voor de huisgenooten en bad vurig voor heel het geteisterde dorp.

Het edelmoedig gedrag van den bakker werd weldra het onderwerp van de gesprekken in alle huizen. Van des burgemeesters woning af tot in de nederige hutten der daglooners.

De eenvoudigen uitten hun verwondering en prezen den bakker alsof hij een engel uit den hemel was. De kastelein noemde de daad van den bakker een behendige streek, om die gehate fijnen in de hoogte te steken. De dominee, de notaris en de burgemeester hielden de hulp aan zijn vijand door den bakker een wel overlegde poging om zelf weer aan klanten te komen.

De ijverige meester wist van al deze onvriendelijke en verdachtmakende oordeelvellingen niemendal af. Hij kneedde stilletjes het deeg, bakte het brood, bereidde beschuit voor de zwakken en zong daarbij met den knecht biddende en bezielende psalmen.

Dat kon hij doen, want de toestand van Frederiks gezin verbeterde met den dag, mede door de liefdevolle hulp der vroegere bakkerin.

Frederik hoorde dat zingen en zijn hart werd diep geroerd. Daar stond nu zijn vroegere meester en verkocht brood in den winkel voor zijn vijand. Geen verwijt trof Frederik van man noch vrouw. Integendeel, zij bemoedigden en sterkten hem.

„Bij den Heere is vergeving, Frederik, voor al onze zonden. De Heere heeft ons ook al onze boosheid vergeven. Hij maakt zondaren zalig.”

Frederik begon te lezen in Gods Woord en dat overtuigde hem, dat hij tot nu toe wandelde op den breeden weg des verderfs, en toen hij opstond van zijn ziekte, leefde in hem het hartelijk voornemen: „Mij aangaande mij en mijn huis, wij zullen den Heere dienen.”

IX.

HOE DE BAKKER AAN ZIJN LOON KWAM.

Zoo had dan in dezen tijd, waarin Gods bezoeking de menschheid teisterde, de kastelein weer veel van zijn klanten verloren.

Toen de ziekte uitbrak, was het juist kermis geweest. In een spel werd met de werkzaamheid van den duivel gespot. Een groote geschilderde plaat hing voor den ingang der tent, waarop de duivel afgebeeld stond die met een hooivork de menschen oppikte om met een wagen naar de hel gereden te worden. „Gooit ze maar op den wagen,” stond er onder, en in een dollen straatdeun had het dronken volk gejoedeld: Gooit ze maar op den wagen, gooit ze maar op den wagen.

Gods volk had gebeefd bij dezen gruwelijken spot, maar in de kroegen had deze diep goddelooze deun tot laat in den nacht weerklonken. De spellezers waren met een dikken buidel afgetrokken, toen in den laatsten kermisnacht

de ontzettende ziekte midden op de kermis was uitgebroken. ¹⁾

De arme lijdens, die bezweken, *werden* met hoopen op de wagens gegooid, en het gezang in de kroegen verstomde.

Zes weken gingen voorbij. De ziekte minderde, vele herstellenden wandelden langzaam in het zonnetje; in veler harten had God duidelijk gesproken.

Toch bogen zich niet alle menschen onder Gods oordeelen.

Ongeloovigen noemden dit alles toeval, zoodra de eerste schrik maar voorbij was gegaan.

Onder deze menschen, die God vergelijkt bij een paard dat de verzenen tegen de prikkels slaat, behoorde ook de kastelein uit De gouden ploeg.

„Nu zullen we eens zien,” sprak hij tot ieder die het hooren wilde, „of de bakker een engel of een listige bedrieger is.”

„Zoodra Frederik, hersteld, zijn eigen zaken weer in handen zal nemen, zullen we eens luisteren welk loon de bakker vraagt en of hij niet met een mooi gebaar zal probeeren Frederiks klanten te lijmen.”

De vrienden van den waard verkneuterden zich reeds in het hebzuchtig gebaar, dat die vrome huichelaar maken zou, en verlangden naar den dag waarop Frederik weer voor het eerst zijn zaak alleen drijven zou.

Die dag brak weldra aan. Met groote vreugde heette de bakker Frederik welkom in den winkel. Hij toonde den jongen man alles om te bewijzen dat alle ding op zijn plaats stond, gaf hem het kasboek over, waarin hij nauwkeurig van alle uitgaven en inkomsten aantekening had gehouden, en reikte hem ten slotte het welgevulde geldkistje over, waarin de in deze zes weken verdiende som.

Er was zooveel overschot, dat Frederik zijn geldschierter, den waard, het laatste gedeelte kon afdoen, dat hij hem schuldig was.

¹⁾ Een ooggetuige heeft dit aan schrijfster dezes meer dan eens verteld. Het spel is toen het heele land doorgestaan; in Rotterdam lagen de menschen op straat in de hevigste krampen.

„En wat is nu uw loon, mijn edelmoedige meester?” vroeg Frederik met tranen in de oogen.

„Gij zult mijn vordering in uw boek vinden, Frederik. Ik heb iedere week het loon genomen, dat ik van den molenaar gewoon was te ontvangen.”

Frederik keek zijn vroegeren meester verwonderd aan. „Maar dat is veel te weinig, meester.”

„Neen neen, Frederik,” antwoordde de bakker met een glimlach. „Gij zijt *mij* niet zooveel schuldig als *ik* den molenaar. Want als hij me geen toestemming had gegeven, had ik u niet kunnen helpen. Beschouw 't maar zóó, dat mijn baas mij aan u voor zes weken verhuurd heeft en ik ben blij, dat ik je van dienst heb kunnen zijn.”

Frederik kon geen antwoord vinden. Eer hij in staat was geweest zijn gedachten te verzamelen was de bakker heengegaan, Frederik met zijn opengeslagen kasboek en goed-gevuld geldkistje achterlatend als stomme getuigen van belangelooze liefde.

Den volgenden morgen bracht Frederik het geld aan den herbergier, die met spanning zijn huurling had aan zien komen.

„Hier is mijn laatste aflossing, mijnheer. Van nu af heb ik geen schuld meer.”

„Hoe ben je daaraan gekomen?” viel de waard verwonderd uit. „'n Zware ziekte achter den rug en dan nog geld over!”

„Dat verdiende mijn oude meester voor mij,” erkende Frederik beschaamd.

„De bakker? Hoe is 't mogelijk?”

De waard keek Frederik verschrikt aan. In zijn gevoel kreeg hij een vuistslag op zijn hart. Zelfverwijt pijnde plots.

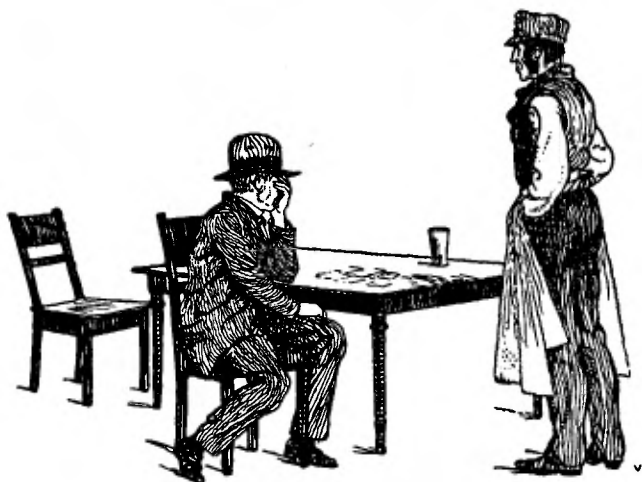
„Dan is hij, dan is hij...”

„Een edel man!” viel Frederik heftig in. „'n Edel man, mijnheer, duizendmaal beter dan ik. En tegen dien man heb ik, gewetenlooze slechtaard, mijn hand opgeheven! Ik heb hem benijd en het brood uit zijn mond gestolen. O

dat geld brandt als gesmolten lood in mijn vingers, neem het asjeblieft spoedig aan. Het is het loon van ongerechtigheid."

Frederik zonk, onder den last van zijn ontroering en beschaming, neer op een stoel. Hij had het geld neergegooid en bedekte het gelaat met de handen.

"Kom, kom," sprak de herbergier tegen, heel zwak en

onzeker, „jij hebt er de zaak toch bovenop gesleept. De bakker hield den boel slechts aan den gang."

„Spreek me niet tegen, mijnheer!" riep Frederik heftig. „U voelt net zoo goed schuld als ik. Wij hebben groote zonden bedreven."

„Maar waarom bracht hij het heele dorp in opschudding met zijn bidstonden en bijbellezing? Wij waren vroeger boezemvrienden."

„Hij kòn niet anders, mijnheer, hij kòn niet anders. De bakker is als een licht, dat moet schijnen. 't Is Gods licht in hem!

Hoe heeft hij zich op mij gewroken. Zij hebben samen, man en vrouw, ons verpleegd als hun kinderen. 's Nachts

in de bakkerij, overdag in den winkel, gunde hij zich bijna geen slaap. En dat zonder loon. Ik ben een monster. Ik ben een paard, dat de verzenen tegen de prikkels sloeg! Mijn geweten heeft me wel vooraf en heel dien tijd gewaarschuwd, toen ik uw zin deed!"

"Jawel, wentel den last maar op mij," vloog de waard op.

"Neen, wij zijn *allebei* schuldig, mijnheer! Ik heb nu aan den rand van het graf gestaan. Ik heb gevoeld wat het is, midden in je kwaad voor God te verschijnen. Hoe vaak vermaande mij de meester, toen ik zijn knecht was, om mijn zondigen weg te verlaten. Dat deed hij ook *u*, mijnheer en daarom haatten wij hem."

"Wij, wij!" toornde de andere met fonkelende oogen: "Bedenkt dat je tegen je huiseigenaar spreekt. Weet je dat wel?"

"Ja, dat weet ik, mijnheer, en ik zal niet rusten voor de meester mijn plaats heeft ingenomen."

"In *mijn* huis? Nooit!" Hij liep een stap achteruit: "Ik ben er ook nog."

"En toch zàl het." Frederik richtte zich vastberaden op. "De bakker tastte uw afgoden aan. Uw geld, uw klandizie. Dat is alles wat hij misdeed."

"Frederik, Frederik!" De waard hief de vuist op.

Maar dadelijk viel zijn arm slap neer. De stem van het geweten steigerde omhoog. De woedende uitdrukking op zijn gezicht veranderde. De man sloeg de oogen neer. In zijn keel groeide een brok, die hem het spreken belette.

Eindelijk stak hij beide handen naar Frederik uit: "M'n jongen, je bent beter dan ik. Gelijk heb je, en gelijk had de bakker."

Frederik haastte zich weg en liet den waard met zijn gemoedsontroering alleen. De waard, die in wanhoop de handen wrong.

Hij liet zijn kroeg de kroeg en liep het vrije veld in. Daar onder den stillen avondhemel ging heel zijn leven van geldverdien door de drankzucht van zijn naaste voor zijn vermoeid hart voorbij, en vooral den laatsten tijd

in het hardnekkig pogen den bakker tot ondergang te brengen. O, als hij eens plotseling werd opgeroepen voor een heilig, Alwetend God! Wat deed Hij voor Hem? Hij vervolgde Gods kinderen. Hij leefde voor zich zelf en lasterde God!

O, hoe moest hij behouden worden! Dorst hij maar aan den bakker om vergeving te vragen! Om raad. „Wat moet ik doen opdat ik zalig worde?” riep hij wanhopig uit, zijn huis binnenlopend.

De waard lette niet op het volk, dat zijn verdriet stilde of zijn geweten in slaap dronk in de gelagkamer. Hij ging regelrecht naar de slaapkamer, biddende om licht en vergeving.

Hij was wakker geschud, goed wakker, uit den slaap der zonde!

Het gebeurde niet spoedig, dat de herbergier tot vrede en rust kwam. Hij kende de Heilige Schrift, kende Gods volk niet, wist zich alleen een dienstknecht des duivels. Een hardnekkig wraakgierige!

Dagen achtereen folterde den man bittere wanhoop. Hij keek niet om naar zijn drankverkoop. Diende hij ook in dit werk den satan niet? En dat wilde hij niet meer. Nooit meer. Geen bedwelmend vocht meer voor den naaste!

Eindelijk schonk God den verontrusten waard de zekerheid, dat zijn zonden om Jezus' wil vergeven waren. Hij las van den moordenaar die stervend smeekte: „Heere, gedenk mijner.” En als een liefelijke vredeboede klonk hem Jezus' stem in het hart: „Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.” O, welk een stilte na zulk een storm!

De bakker wist van dat alles niets. Met ijver had hij zijn zwaren arbeid weer opgenomen. God Zelf gaf hem zijn loon en den vrede voor het gemoed. Hij kon bidden voor zijn vijanden en dankte God, dat de Heere hem had gebruikt om Zijn licht te laten schijnen voor de menschen. Kwam de bakker in de bekeering van zijn vijanden niet heerlijk aan zijn loon?

X.

HET LICHT BLIJFT SCHIJNEN.

Op een maanloozen zomeravond hield de bakker, een paar dagen nadat hij weer den dienst van den molenaar had opgenomen, zijne wekelijksche bijbellezing. Ondanks de donkerte op den weg had een groot getal dorpelingen zich heengespoed naar de kleine woning om Gods Woord te hooren. Vele heilbegeerige harten dorstten naar vrede en verzoening. Nog dichter dan gewoonlijk zaten de menschen op elkaar, in de gang stonden zelfs luisterenden, zij groeften ook saam voor de wijdgeopende ramen, waardoor het lamplicht op de dichtstbijen scheen.

Daardoor was de duisternis in de kleine bleek en verderop nog dichter. Een groot en sterk man sloop voorzichtig door de schaduwen van den avond langs den muur van het huisje en bleef dicht bij den lichtval staan. Hij kon ieder woord, dat gesproken werd door den bakker, duidelijk hooren. De spreker las voor uit het Evangelie: de bekeering van den moordenaar aan het kruis. Dat lezen trof den man, die zich niet te midden van het volk dorst te vertoonen. Met aandacht luisterde hij naar de eenvoudige verklaring van den bakker. Dat was iets anders dan het gezwets en gebabbel, dat hij hoorde achter de toonbank in zijn herberg.

„Hoe liefdevol en goedertieren sprak de Heiland aan het kruis tot den zondaar die Hem om genade smeekte, al had dezelfde man Hem even tevoren nog getart en gelasterd. Wat luistert God naar een schuldige ziel, die zich ootmoedig en wanhopig tot Hem keert.

Laten we nooit twijfelen aan de liefde en de macht des Heeren. Het scheen in ons dorp ook jaren of de prediking geen vrucht zou dragen, of Gods gemeente verwoest zou worden. We hebben niet opgehouden voor alle tegen-

standers Gods te bidden en zie nu eens. Velen roepen in berouw over de zonde: Heere, gedenk mijner."

Eindelijk besloot de bakker met een vurig gebed om alle vijandschap tegen God te breken, om haters Gods in vrienden om te zetten, om allen die God noodig hadden met zich zelf te vervullen.

De waard uit De gouden ploeg luisterde nu zoo opmerkzaam, dat hij niet eens merkte wie vlak achter hem stond.

Amen. Amen, stemde de herbergier luide hoorbaar in.

"Amen, Amen," herhaalde Frederik, want die bevond zich bij hem.

De waard schrikte: „Ben jij het, Frederik?"

„Ja, mijnheer. O, God zij geloofd. Hebt u ook lust tot God te komen? O, kom toch mee naar binnen, mijnheer."

„O neen, volstrekt niet."

„Och, doe het toch, wat een blijdschap voor den bakker!"

Frederik trok den vroegeren vijand mee tusschen de vertrekkenden heen. Het orgel speelde nog de wijs van het laatst gezongen gezang.

Jezus neemt de zondaars aan,
Mij ook heeft Hij aangenomen,
Mij den hemel opgedaan,
'k Mag vertrouwend tot Hem komen.
't Rechte pad leert Hij hen gaan,
Jezus neemt de zondaars aan.

„Vrienden, geeft God de eer," riep Frederik luide en dankbaar. „We zijn gekomen om den Heere in uw midden te loven."

„Amen," viel de herbergier in. Hij barstte in tranen uit. „Jezus heeft ook mij aangenomen. Ik was een booze vijand en vervolger van de gemeente."

'n Schok voer door de aanwezigen. Was dat mogelijk? Die hater van God tot bekeering gekomen.

Om tot bezinning te komen gaf de bakker nog een psalm op en toen het lied ten einde was, deelde de herbergier eenvoudig en naar waarheid mee, hoe God het licht van den bakker gebruikt had om zijn kwaad te leeren kennen. „Het is God bekend in welk een angst en verschrikking ik tot Hem geroepen heb. Maar de Heere heeft mij als den moordenaar aan het kruis genade bewezen.”

Welk een onvergetelijke avond voor den bakker en zijn vrouw en Frederik.

Na het vertrek der belangstellenden bleven zij met hun vieren achter en tot laat in den nacht duurde hun overleg.

De herbergier ontvouwde in den breede zijn plannen. De herberg zou omgezet in een Evangelisatielokaal. In dezelfde ruimte, waar tot nu toe Gods Naam gelasterd werd of vergeten, zou nu de gemeente vergaderen die Gods onfeilbaar Woord behoefde op haar levensweg.

In den tuin kon een schoollokaal verrijzen, waar de jeugd Christelijk kon worden onderwezen.

De waard had in zijn tijd genoeg verdiend, kon royaal leven van zijn overgespaard geld. Zooveel hij kon zou hij doen om het kwaad, al de jaren van zijn herbergierschap verricht, goed te maken.

Er moest een predikant komen om al dit Evangelisatiewerk te leiden en gezamenlijk sloegen de vrienden het oog op den neef van den bakker, die hier in dit dorp het eerst den bakker van het licht, dat in hem scheen, gesproken had.

„En nu mag mijn oude meester zeker wel de huur van mijn winkel overnemen, mijnheer?” vroeg Frederik dringend. „Ik kan geen vrede hebben vóór ik mijn meester weer op de plaats zie, waar hij hoort. Ik ben liever zijn knecht dan zóó meester.”

„Als onze broeder het goedvindt, weet ik nog iets beters,” antwoordde de bekeerde herbergier.

„De meester wordt een dagje ouder, de zware arbeid

heeft zijn krachten gesloopt. Ik stel voor, dat gij beiden compagnons wordt. Gij verstaat de fijne bakkerij, Frederik, en onze oude meester heeft ervaring en grootere kennis, vormen jelui samen één firma."

De tranen kwamen den bakker in de oogen: „Frederik, juist op den dag waarop je je dienst opzei, sprak ik af met mijn vrouw, dat je in mijn zaak zou worden opgenomen zoodra je met bewustheid voor God gekozen hadt. Ik vreesde, dat indien ik je eerder mijn plan meedeelde, allicht iets onzuivers komen zou in je keuze voor den Heere.

Zie nu, de Heere heeft alles heel anders bestierd dan ik dacht, nu zouden we toch deelgenooten in de zaak kunnen worden."

Frederik schaamde zich diep. „Terwijl ik uw ondergang bewerkte, meester, overdacht gij met uw beiden plannen tot mijn welzijn."

„God werkt anders dan wij, Frederik. Maar ik heb geen geld meer, ik kan dus geen compagnon met u zijn."

„Het benoodigde geld leen ik," riep de oud-kastelein uit. „Dat ben ik om Christus' wil aan u verplicht. Ge kunt terug geven wanneer ge wilt en er zoolang mogelijk over doen."

„Top," stemde de bakker verheugd toe. „Geld ten geschenke zou ik niet aangenomen hebben. Maar leenen wil ik en opverdienen zal ik die som graag met Gods hulp."

De beide mannen staken elkaar de hand toe. Vijanden waren in vrienden, in broeders verkeerd. Het licht Gods scheen in aller hart en de liefde verdrong allen haat.

Als een loopend vuurtje gingen den volgenden dag de vele nieuwtjes door het dorp: „De gouden ploeg is gesloten, de kastelein is fijn geworden. Er komt een christelijke school. De vromen gaan kerk houden. De bakker gaat weer in zijn oude huis wonen. Hij bakt daar het brood voortaan en Frederik in zijn nieuwen oven maakt koek en beskuit en ander lekkers."

Dominee G. verklaarde zich spoedig bereid tot het dorp van zijn neef over te komen en toen de oude predikant

stierf, werd hij met een overweldigend aantal stemmen in diens plaats beroepen.

Want het licht begon steeds helderder te schijnen in het vroeger aan God vijandige dorp. Het leven won het er van den dood, het licht van de duisternis.

Vier jaar mocht de bakker genieten van de groote verandering, die er in zijn dorp had plaats gegrepen. Toen brak de ernstige ziekte door, die hem naar het hemelsche huis zou brengen.

Het leek alsof het ziekbed van den bakker een predikstoel was. De stervende kon niet zwijgen, met een blijden uitroep van overwinning leide hij het hoofd ter ruste neer.

Dominee, zijn neef, predikte op het graf van het licht dat schijnt in de duisternis.

De bakker had zijn licht laten schijnen, opdat zijn Vader, die in de hemelen is, verheerlijkt zou worden, en de jonge leeraar dankte God, Die het hem gegeven had, voor de eerste maal in des bakkers huis van het eeuwige licht, dat God Zelf is, te mogen getuigen.
